

MËSIMI I DYZETË - СОРОКОВОЙ УРОК

1. KTHIMI I GJERGJ KASTRIOTIT NË KRUIJË

ВОЗВРАЩЕНИЕ ГЕОРГИЯ КАСТРИОТИ В КРУЮ

(Отрывок взят из книги Фан С. Ноли "История Скандербега")

A.

Në mur, përsipër vatrës, varej një shpatë e kohëve të vjetra, që s'ë ngre dot njeriu i sotëm as me dy duar. Qe shpata e Kastriotëve, e mbajtur brez pas brezi prej trimave që nxori ajo derë e shkëlqyer.

Turqit osmanë e shkelën dhe e plaçkitën kështjellën, por shpatën s'ë nganë, se asnjë s'qe i zoti ta përdorte.

Vojsava e varfër ngre kryet shpesh dhe e shikon atë shpatë dhe sytë i mbushen me lot. Qan nëna për një bir, qan dhe shpata për një burrë!...

Ç'u bë ai djalë, ku është ai trim? Gjer kur do të valojë mbi fortesën e Krujës ai flamur i urryer i tiranit të huaj? Gjer kur do ta presë nëna të birin, Kruja të zotin, Shqipëria të atin, bota trimin që s'ka shok.

Por përnjëherësh hapet dera dhe hyn brenda një luftëtar i hijshëm, fisnik e madhështor, hundëshkabë, syepëtr, me mjekër të gjatë të dredhur, i veshur me çelik, i armatosur gjer në dhembë...

Vojsava kthehet, e shikon, përpiket të ngrihet, por qëndron si e ngrirë nga kjo pamje e papritur. Fërkon sytë, se mos sheh ëndërr. Luftëtari është gjallë i shoqi, Gjon Kastrioti, por më i ri, më i bukur, më i lartë.

"Në mos je hije a fantazmë, që vjen të gënjesh një plakë të varfër, një qyqe të neveritur, ti je im bir, ti je Gjergji im... Fol! Fol! Mos më mundo..."

Por luftëtari nuk flet dot. Ai, të cilit s'i vrenjtëshin sytë kur i binin shigjetat dhe gjylet si breshër mbi supet, as nga qindra të vranë e të plagosur rrotull, qan tani si çilimi, bie më gjunjë, i puth dorën princeshës së nderuar, por lotët e mbytin e s'thotë dot: "Unë jam". Po nëna e mori vesh. E njohu nga syri, e njohu nga fytyra, e njohu nga sjellja. Pastaj e njohu më mirë Shqipëria dhe bota nga ato që bëri. Ai qe i tërë dhe i gjallë, Gjergj Kastrioti...

B. ПЕРЕВОД:

На стене, над очагом, висел меч древнейших времён, которого не поднять человеку наших времён даже обеими руками. Это был меч Кастриотов, тот меч, которого держали из поколения в поколение храбрецы, вышедшие из этого блестящего дома.

Турецкие османы захватили и ограбили крепость, но меча не тронули, так как никто из них не мог орудовать им.

Бедная Войсава часто поднимает голову, смотрит на этот меч и её глаза покрыты слезами. Плачет мать о сыне, плачет меч о храбрце...

Что случилось с парнем, где храбрец? До каких пор будет реять над крепостью Круи ненавистный флаг чужеземного тирана? До каких пор будет ждать мать своего

сына, Круя своего властелина, Албания своего отца и весь мир беспримерного храбреца?

Но вдруг открывается дверь и входит прекрасный воин, благородный и величавый, с орлиным носом, с соколиными глазами, с длинной и курчавой бородой, одетый весь в стали, вооружённый до зубов...

Войсава поварачивается, смотрит на него, старается приподняться, но продолжает сидеть как окаменевшая от этого внезапного зрелища. Потирает глаза, не во сне ли она? Воин похож как две капли воды на её мужа, Дьёна Кастриоти, но моложе его, красивее, выше ростом.

"Если ты не тень или видение, пришедшее обмануть бедную старуху, которая живёт как одинокая кукушка, покинутая всеми, ты - мой сын, ты - мой Дьёрдь ... Говори! Откройся мне! Не мучь меня!..."

Но воин не может говорить. И он, который не подмигивал глазом, когда на него устремлялись стрелы и снаряды ливнем, когда вокруг него простирались сотни убитых и раненых, теперь плачет как дитя, преклоняется на колени, целует руки почтённой княгини, но слёзы, подавившие его, мешают выговорить: "Да, ято я". Но мать узнала его. Узнала по глазам, узнала по лицу, узнала от того, как он вёл себя. Потом узнали лучше вся Албания и весь мир от дел, которых он совершил. Он был, весь и живой, Дьёрдь Кастриоти ...

Крепость Круи.

СЛОВАРЬ:

përsipër – <i>над</i>	qaj – <i>плакать</i>	luftëtar, -i – <i>воин</i>
vat/ër, -ra – <i>очаг</i>	burr/ë, -i – <i>муж, мужчина</i>	është gjallë i shoqi – <i>весь в мужа</i>
varem – <i>висеть</i>	gjer kur – <i>до каких пор</i>	në mos je – <i>если ты не ...</i>
shpat/ë, -a – <i>меч</i>	zot, -i – <i>бог, господин</i>	hij/e, -a – <i>тень</i>
kohët e vjetra – <i>древние времена</i>	valon – <i>реять</i>	fantaz/ëm, -ma – <i>видение</i>
ngre – <i>поднимать</i>	flamur, -i – <i>флаг, знамя</i>	gënjej – <i>обманывать</i>
sotëm (i)– <i>современный</i>	urryer (i, e) – <i>ненавидистый</i>	plak/ë, -a – <i>старуха</i>
sotme (e) – <i>современная</i>	që s'ka shok – <i>беспримерный, несравнимый</i>	qyq/e, -ja – <i>кукушка</i>
as – <i>даже нет, ни-ни</i>	por – <i>но</i>	neveritur (i, e) – <i>покинутый</i>
me dy duar – <i>обеими руками</i>	përnjëherësh – <i>вдруг, неожиданно</i>	mos më mundo – <i>не мучь меня</i>
qe – <i>был</i>	hijshtëm (i, e) – <i>красивый, изящный</i>	nuk flet dot – <i>не может говорить</i>
i mbajtur – <i>держимый</i>	fisnik – <i>благородный</i>	vrenjt sytë – <i>хмурить глаза</i>
brez pas brezi – <i>из поколения в поколение</i>	madhështor – <i>величественный</i>	shigjet/ë, -a – <i>стрела</i>
trim, -i – <i>храбрец</i>	hundëshkab/ë-a – <i>с орлиным носом</i>	gjyl/e, ja – <i>снаряд</i>
der/ë, -a – <i>дом, род</i>	sypetrit – <i>с соколиными глазами</i>	bresh/ër, -i – <i>ливень</i>
shkëlqyer (i, e) – <i>блестящий, блистательный</i>	syshqiponjë – <i>с орлиным глазом</i>	si breshër – <i>ливнем</i>
shkel – <i>захватить</i>	mjek/ër, -ra – <i>борода</i>	sup, -i – <i>плечо</i>
plaçkit – <i>ограбить</i>	dredhur (i, e) – <i>курчавый</i>	vrarë (i, e) – <i>убитый</i>
kështjell/ë, -a – <i>крепость</i>	veshur me çelik – <i>одетый в сталь</i>	plagosur (i, e) – <i>раненый</i>
ngas – <i>тронуть</i>	armatosur gjer në dhëmbë – <i>вооружённый до зубов</i>	si çilimi – <i>как дитя</i>
se (sepse) – <i>потому что</i>	përpiqem – <i>стараться</i>	bie në gjunjë – <i>преклоняться</i>
asnjë – <i>никто</i>	qëndroj – <i>стоять</i>	puth dorën – <i>целовать руку</i>
zotë (i) – <i>способный</i>	ngritë (i, e) – <i>окаменелый, скованный</i>	princesh/ë, -a – <i>княгиня</i>
zonja (e) – <i>способная</i>	ramj/e, -a – <i>вид</i>	nderuar (i, e) – <i>почтённый</i>
përdor – <i>употреблять, орудовать</i>	rapritur (i, e) – <i>внезапный</i>	mbytem nga lotët – <i>захлебнуться слезами</i>
varfër (i, e) – <i>бедный</i>	fërkoj sytë – <i>потирать глаза</i>	marr vesh – <i>узнать, понять</i>
ngre kryet – <i>поднять голову</i>	shoh endërr – <i>сниться</i>	fytyr/ë, -a – <i>лицо</i>
sy, -ti (мн. ч. sytë) – <i>глаз/глаза</i>		sjellj/e, -a – <i>поведение</i>
mbushen me lotë – <i>покрываются слезами</i>		nga ato që bëri – <i>от его деяний</i>
lot, -i – <i>слеза, слёзы</i>		qe i tërë dhe i gjallë – <i>он был весь живой</i>